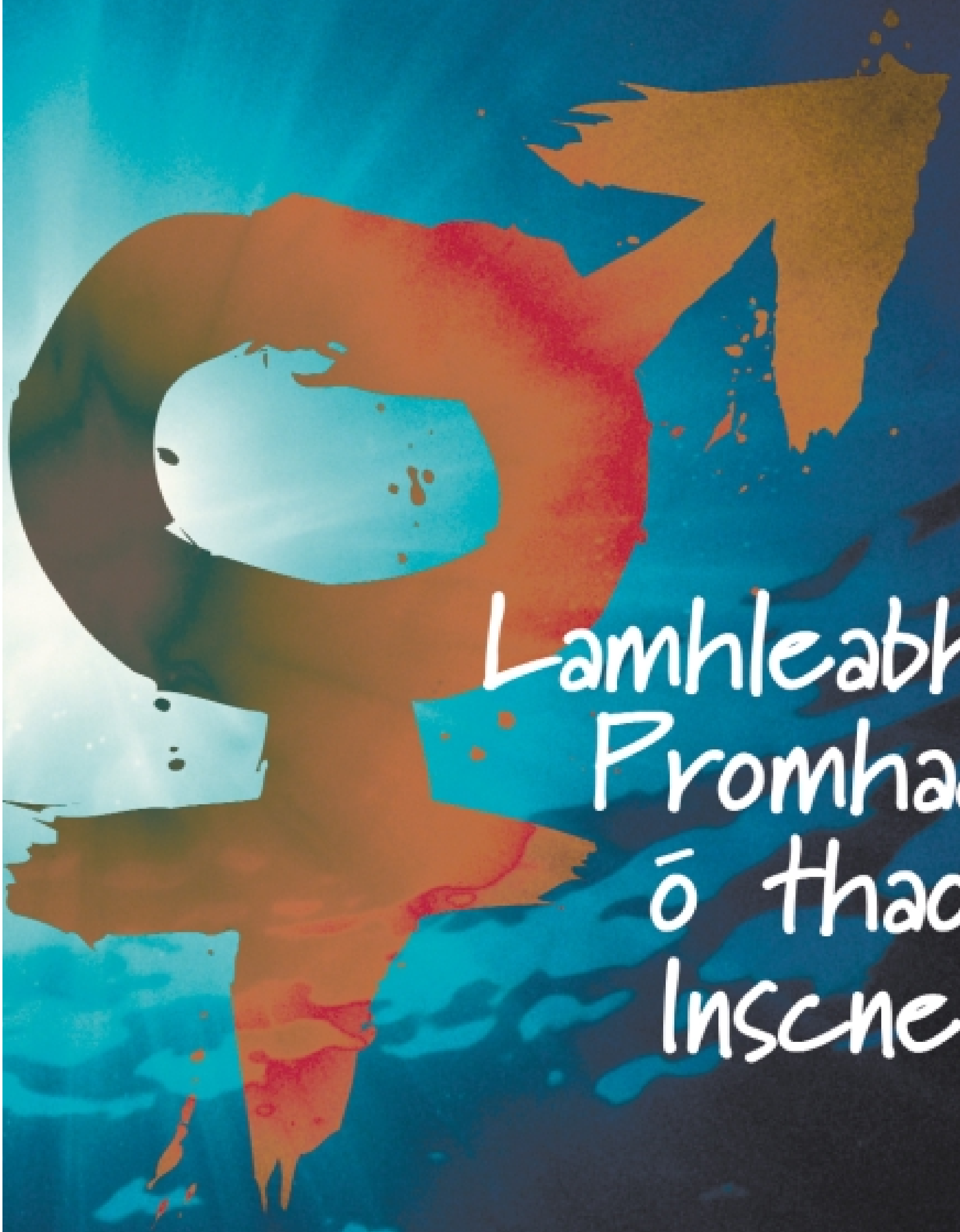

Lamhleabhar Promhadh ō thaobh Inscne

Scríofa ag Marie Crawley agus Louise O'Meara

Tionscnamh de chuid Sé Bhord Forbatha Contae

Maoinithe ag an tAonad Comhionannais Insce sa Rannóg Dlí agus Cirt, Comhionannais agus Athchóiríthe Dlí

Tugadh faoin bheartas oiliúna san bpromhadh ó thaobh Inscne de i gcomhar leis na Boird Forbartha i dTír Chonaill, Contae na Gaillimhe, Uíbh Fháilí, Ros Comáin, Sligeach agus an Iarmhí. Is mar thoradh ar bheartas oiliúna de chuid Bhord Forbartha Ros Comáin atá sé. Ba é an tAonad Comhionannais Inscne sa Rannóg Dlí agus Cirt, Comhionannais agus Athchóiríthe Dlí a mhaoinigh é.

Cé go ndearnadh gach iarracht a chinntiú go bhfuil an t-eolas atá sa lámhleabhar seo cruinn, ní ghlacann na húdair, na Boird Forbartha Contae ná an Aonad Comhionannais Inscne an NDP aon fhreagracht dhlíthiúil as aon bhotún nó aon ní atá fágtha ar lár.
Ullmhaíodh an Lámhleabhar seo ar bhealach a dhéanfaidh cóipeáil na mbileog eolais agus ábhair eile éasca. Bain an úsáid seo as más mian leat ach déan cinnte de go dtugann tú aitheantas soiléir don fhoinse - Lámhleabhar Promhaidh Inscne agus do na húdair Marie Crawley agus Louise O Meara.

Bealtaine 2002

Cartoons: Richard Chapman (r.chapman@e-merge.ie)

ISBN 0-9542895-0-1

Buíochas

Ba mhaith leis na húdair buíochas a thabhairt do bhaill an Ghrúpa Chomhairligh as an obair stiúrtha agus an tacaíocht a thug siad don Bheartas Oiliúna Inscne agus don Lámhleabhar seo a tháinig as. Ba mhaith leo aitheantas a thabhairt do BFC Ros Comáin ach go háirithe agus dá Stiúrthóir Pobail agus Fiontair, Rita Mc Nulty as tús a chur leis an mbeartas agus le Úna Ní Chuinn, CEDO a rinne an riar air. Thug an Dr. Anne-Marie Mc Gauran ó Aonad Comhionannais Inscne an NDP an-tacaíocht don tionscnamh seo freisin. Ba mhaith leo buíochas a thabhairt do bhaill na mBFC a bhí páirteach san oiliúint go háitiúil agus a thug an-chabhair do na teimpléid i Mír a Dó. Ar deireadh, ba mhaith leo buíochas a ghabháil le hEilín Geraghty ón ADM as é a léamh agus tuairimí a nochtadh faoi na céad dréachtanna. Ba mhaith linn freisin buíochas ag ghabhaíl le BFCG agus Cuimín Mac Aodha Bhuí agus Seán Ó Daimhín as aistriúchán den théacs go Ghaeilge.

Tá cóipeanna den Lámhleabhar le fáil óna Boird Forbartha Áitiúla Contaetha agus an tAonad Comhionannais Inscne sa Rannóg Dlí agus Cirt, Comhionannais agus Athchóiríthe Dlí.

Is feidir teacht ar na húdair ar na seoltaí seo a leanas

marie@mariecrawley.com **louise.o-meara@ntlworld.com**

NDP aonad comhionnanais gnéis
NDP NATIONAL DEVELOPMENT PLAN
BFCG

Foreword

Gender equality will only be achieved through an active and not re-active approach. In this context I congratulate the 6 County Development Boards: Roscommon, Sligo, Offaly, Westmeath, Galway and Donegal and the authors Marie Crawley and Louise O'Meara on this excellent Gender Proofing Handbook. It not only raises awareness of the gender equality issue but also simplifies the task of gender proofing. I am pleased that this commendable initiative is part funded by the European Union.

Democracy is a fundamental principle of the E.U. The full realisation of this core value requires the involvement of all citizens, women and men, in the economy: in decision-making and in social, cultural and civil life.

The Treaty of Amsterdam formalised the EU's commitment to gender mainstreaming. Despite this it is apparent that structural gender discrimination exists. This Handbook makes that clear. The cold statistics are difficult to reconcile with aspirations of equality - 97% of County / City Managers in local authorities are men, 86% of TDs are men while 14% are women. In my opinion, the paucity of women in decision-making positions is reflected to some extent in the lack of adequate policies to promote gender awareness and action.

In this respect I am glad to say that in my own office as President of the European Parliament, six out of the ten senior advisors are women. I am also proud of the fact that Ireland has the only female Ambassador (Permanent Representative) to the European Union not just now, but ever. In addition Ireland has appointed women to two other key posts in the European Union, namely in the European Court of Justice and the European Court of Auditors.

Gender proofing is not only about women. It also highlights issues relevant to men in today`s workplace and in society in general.

While much has been achieved in recent years, much remains to be done and this Handbook is both a useful and practical tool for bringing about real change at local and regional levels. It is a welcome Irish addition to the tools that are being developed throughout Europe for gender proofing and mainstreaming and I urge people to use it.

Pat Cox
President European Parliament

Is bealach é an promhadh ó thaobh Inscne lena chinntiú go rachfaidh gach polasaí agus cleachtas eagraíochta chun sochar d'fhir agus do mhná ar an tslí chéanna

Réamhrá

Mír 1
Fáthanna le promhadh ó thaobh Inscne

Bileog Eolais 1
An chiall atá leis na sainmhínithe 6

Bileog Eolais 2
Na fáthanna go bhfuil an Promhadh ó thaobh Insne ag teastáil? 7

Bileog Eolais 3
Promhadh ó thaobh Inscne - Céard faoi a bhfuil sé 9

Bileog Eolais 4
I gcomhthéacs na bPolasaithe 11

Bileog Eolais 5
Seicliostaí 14

Bileog Eolais 6
Ag eagrú Clár oiliúna don Promhadh Inscne 16

Mír 2
Ag tabhairt faoin bPromhadh ó thaobh Inscne

Próiséas 5 -Chéim Promhadh Inscne An Teimpléad 18

Próiséas 5 -Chéim Promhadh Inscne - Treoirlínte 20

Teimpléid Críochnaithe 22

Na Príomhphointí a bhfuil macnamh le déanamh orthu 34

Leabharliosta 36

Pointí Teagmhála 39

Réamhrá

Tugadh faoi bheartas oiliúna sa bPromhadh ó thaobh Inscne de i gcomhar leis na Boird Forbartha i dTír Chonaill, Chontae na Gaillimhe, Uíbh Fháilí, Ros Comáin, Sligeach agus an Iarmhí idir mí na Bealtaine agus mí na Nollag 2001. Ba é an tAonad Comhionannais Inscne sa Rannóg Dlí agus Cirt, Comhionannais agus Athchóiríthe Dlí a mhaoinigh é. Rinneadh é mar thoradh ar sheasamh an Rialtais i leith an promhaidh ó thaobh Inscne sa bPlean Forbartha Náisiúnta. Bhí sé d'aidhm aige Oiliúint a dhearadh agus a chur ar fáil maidir leis an bPromhadh ó thaobh Insnce de, do bhaill na mBFC a bhí páirteach chun go mbeadh siad in ann an promhadh seo ó thaobh Inscne de a dhéanamh ar a straitéis deich mbliana.

Ullmhaíodh an Lámhleabhar Promhadh ó thaobh Inscne seo mar thoradh ar an mbeartas. Séard atá i gceist ná go gcuirfear eolas agus cabhair phraicticiúil ar fáil dóibh siúd a bhfuil sé ar intinn acu promhadh ó thaobh Inscne de a dhéanamh ar a straitéis nó a bpleananna forbartha. Cé gur ullmhaíodh an t-ábhar do na Boird Forbartha Contae go príomhha, cuireadh in oiriúint iad le go bhféadfadh chuile dhuine atá ag plé le polasaithe agus cláir a ullmhú agus a chur i bhfeidhm.

Tá dhá mhír sa Lámhleabhar. Tugtar léargas i sé bhileog eolais i Mír 1 ar na fáthanna go bhfuil gá leis an bpromhadh ó thaobh Inscne de chomh maith le cúlra ginearálta. Déantar cur síos ar na bealaí le tabhairt faoin bpromhadh ó thaobhl Inscne de i Mír 2.

1. Bhí na Boird Forbatha Contae/Cathair bunuithe i 1999 na straitéisí Eacnamaíocht Shóisialta agus Cultúrtha leis a ceantar féin a ullmhú agus saoistíocht a dhéanamh orthu.

Mir 1

Ullmhaiodh Bileog Eolais 1 de bhrí go ngabhann teanga ar leith leis an bPromhadh ó thaobh Inscne de. Tá an difríocht atá idir na téarmaí éagsúla tábhachtach mar go leagann siad comhthéacs an phlé ar an ábhar seo.
Táthar den tuairim go bhfuil deireadh le cuid mhaith den éagcothromas idir fhir agus mhná agus go bhfuil cothromaíocht deise ann anois. Ach má scrúdaítear an t-ábhar níos géire tá sé soiléir go bhfuil neart oibre le déanamh go fóill. Léiríonn na figiúirí atá i mBileog Eolais 2 an pointe seo.

Tugtar léargas leathan ar chuid de na ceisteanna a bhaineann leis an bpromhadh ó thaobh Inscne de, na prionsabail a mbainfear amach agus an méid a chaithfidh d'eagraíocht a dhéanamh lena chinntiú go ndéanfar é i mBileog Eolais 3.

Cé gurb í an aidhm a ba chóir a bheith ag beartais forbartha áitiúla ó thaobh an promhadh ó thaobh Inscne de ná sochaí níos cothraime a chruthú ba chóir é a shuíomh i gcomhthéacs reachtaíochta agus polasaí. Tá léargas ar an reachtaíocht agus ar na polasaithe Eorpacha agus Éireannacha a bhaineann leis an bpromhadh seo ó thaobh Inscne de i mBileog Eolais 4.

Cé gur próiseas atá i gceist leis an bPromhadh ó thaobh Inscne de, ní féidir a rá a chóiche go bhfuil sé críochnaithe ach is féidir seicliostaí a úsáid i gcomhthéacs cur chuige atá próiseas lárnaithe. Tá seicliostaí as ceithre réimse oibre i mBileog Eolais 5.

Is coincheap nua in Éirinn, atá i bPromhadh ó thaobh Inscne de i gcomhthéacs pleanáil tionscadail. Bealach nua é chun ceisteanna Inscne a mheas ag chuile chéim de phleanáil agus cur i bhfeidhm tionscadal don a lán daoine. Braithfidh cur i bhfeidhm na straitéise promhaidh ó thaobh Inscne de, i d'eagraíocht, ar dhaoine a chur ar an eolas faoi cheisteanna Inscne ag chuile chéim de dhearadh agus cur ar fáil polasaithe agus cláir. Braithfidh sé seo go mór ar oiliúint. Luaitear na ceisteanna is coitianta ar Bhileog Eolais 6 chun cabhrú leat.

Mir 2

"Gender proofing requires ...the knowledge, experiences and values of both women and men should be given equal weight and used to inform all areas of local development activities."

Siobhan O'Donoghue,
Dublin Castle Conference Report

Léirítear an bealach le tabhairt faoin bPromhadh seo ó thaobh Inscne de, i Mír 2. Ullmhaíodh teimpléad a cuireadh faoi dhianscrúdú chun an obair seo a dhéanamh. Is féidir na céimeanna éagsúla ó bhailiú eolais go meastóireacht sa bpróiseas promhaidh ó thaobh Inscne de a leanacht . Rinneadh é a dhearadh le go bhféadfaí é a úsáid nuair a thosaítear ar phroiséas pleanála straitéiseach ba chóir an teolas atá ag teastáil mar fhreagra ar cheist a haon a bhailiú mar chuid den bhuneolas. Is féidir le heagraíochtaí a bhfuil an phleanáil straitéiseach idir lámha acu é a úsáid freisin chun promhadh ó thaobh Inscne de a dhéanamh ar spriocanna ar leith.

Tá timpléid chríochnaithe ann chun cabhrú leat léargas a fháil ar na ceisteanna a d'aithin lucht polasaí agus cláir le linn an phróiséas promhaidh seo ó thaobh Inscne de. Is samplaí iad de na teimpléid a críochnaíodh le linn na seisiúin oiliúna a reáchtáil na húdair nuair a bhí na hábhair seo dhá ullmhú acu.

Ar deireadh, léirítear cuid de na pointí foghlama a d'eascair ó bheartas oiliúna an BFC mar phointí a d'fhéadfá do mhachnamh a dhéanamh fútha agus tú ag tosú ar an bpromhadh ó thaobh Inscne.